

# ATLAS KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

## LANDSCAPE ATLAS OF THE CZECH REPUBLIC

Peter Mackovčín<sup>1</sup>, Petr Slavík<sup>1</sup>, Jaromír Demek<sup>1</sup>, Ivo Tábora<sup>2</sup>

<sup>1</sup>*Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Lidická 25/27, 602 00 Brno, peter.mackovcin@vukoz.cz, petr.slavik@vukoz.cz, demek@seznam.cz*

<sup>2</sup>*Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Květnové nám. 391, 252 43 Průhonice, tabor@vukoz.cz*

### Abstrakt

Atlas krajiny České republiky vydaný Ministerstvem životního prostředí ČR a Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Průhonice, znázorňuje kartografickým způsobem stav přírody a společnosti na přelomu tisíciletí. Obsahuje i některé historické kartografické materiály nutné pro pochopení vývoje naší současné krajiny. Atlas je systematicky uspořádaným souborem 906 map zpracovaných jako celek podle jednotného řídicího záměru kolektivem odborníků z rezortu MŽP, vysokých škol a AV ČR. Soubor základních map v měřítku 1 : 500 000 s bohatým tematickým obsahem umožňuje vzájemné srovnávání jevů a pochodů v naší krajině z časoprostorového hlediska. Při zpracování atlasu bylo plně využito nástrojů geografických informačních systémů (GIS), včetně rozsáhlých digitálních databází umožňujících vizualizaci současných přírodních i socioekonomických pochodů i prognóz dalšího vývoje naší krajiny v 21. století. Atlas krajiny ČR splňuje požadavky kladené Mezinárodní geografickou unií (IGU) na národní atlasy jednotlivých států.

**Klíčová slova:** atlas, krajina, geografické informační systémy, mapy

### Abstract

Landscape Atlas of the Czech Republic published by the Ministry of the Environment of the Czech Republic and the Silva Tarouca Research Institute for Landscape and Ornamental Gardening, Průhonice, in the year 2010 presents in cartographic form the state of nature and society of the Republic on the break of Millennium. The Atlas contains also some historical cartographical sources that are necessary for understanding our contemporary landscape. The Atlas presents systematically arranged collection of 906 maps elaborated as an integral whole based on unified intention and compiled by groups of experts of the research institutes of the Ministry of the Environment of the Czech Republic, Universities and Academy of Sciences of the Czech Republic. The collection of basic maps in the scale 1 : 500 000 with rich thematic contents enables spatial and temporal comparison of landscape forming processes. The instruments of geographical information systems (GIS) were fully used during compilation of the Atlas inclusive extensive digital databases that enable visualisation of current natural and socioeconomic processes and prediction of further development of our landscapes in the 21st century. Landscape Atlas of the Czech Republic fully satisfies conditions of the International Geographical Union (IGU) for national atlases of individual states.

**Key words:** atlas, landscape, geographical information systems, maps

## **VÝZNAM, ROZMANITOST A OCHRANA NEROSTNÝCH ZDROJŮ V KRAJINĚ ČR**

### **IMPORTANCE, DIVERSITY AND PROTECTION OF MINERAL RESOURCES IN THE CZECH REPUBLIC LANDSCAPE**

**Peter Pálenký<sup>1</sup>, Jaromír Starý<sup>2</sup>, Jaroslav Novák<sup>2</sup>, Pavel Kavina<sup>3</sup>, Zdeňka Petáková<sup>4</sup>**

<sup>1)</sup> *Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 00 Praha 10, Peter.Palensky@mzp.cz*

<sup>2)</sup> *Česká geologická služba – Geofond, Kostelní 26, 170 06 Praha 7, jstary@geofond.cz, jnovak@geofond.cz*

<sup>3)</sup> *Ministerstvo průmyslu a obchodu, Na Františku 32, 110 15 Praha 1, kavina@MPO.cz*

<sup>4)</sup> *Česká geologická služba, pracoviště Tomanova, Tomanova 22, 162 00 Praha 6, zdenka.petakova@geology.cz*

#### **Abstrakt**

Pestrost geologické stavby ČR ve vztahu k nerostným zdrojům, těžbě surovin a ochraně zdrojů a ložisek v návaznosti na vlivy na krajinu, společnost a ovlivňování přírodních podmínek a současně stručně charakterizují tematické mapy z oboru geologie, které byly připravené pro Atlas krajiny České republiky a nebyly do něho zařazeny. Stěžejním nástrojem analýzy jsou především specializované a tematické mapy, které umožňují vyjádřit obecné i kauzální souvislosti mezi přírodními podmínkami, společenskými zájmy, lidskými aktivitami a historickým vývojem společnosti a které jsou moderně shrnuty v Atlase krajiny České republiky.

**Klíčová slova:** geologie, nerostné zdroje, ložiska surovin, historie, geofaktory, životní prostředí, geologické mapy, krajina

#### **Abstract**

Geodiversity and influence to economic deposits, mining and protection of mineral resources and ores towards landscape, society and interference of the natural conditions and the authors briefly present characteristics of geological maps prepared for the Landscape Atlas of the Czech Republic but that were not included. The basic tool for studies and analyses are special thematic maps. The maps enable to represent the general and specific relations among natural conditions, social concerns human activities and the historical development of society. The relations are summarized in the Landscape Atlas of the Czech Republic.

**Key words:** geology, mineral commodity, mineral deposits, history, geofactors, environment, geological maps, landscape

## **KLASIFIKACE A TYPOLOGIE MORAVSKÉ PŘÍRODNÍ KRAJINY V UKÁZKÁCH NA TOPICKÉ A CHORICKÉ ÚROVNI**

### **CLASSIFICATION AND TYPOLOGY OF MORAVIAN NATURAL LANDSCAPE ON TOPOLOGICAL AND CHOROLOGICAL LEVEL EXAMPLES**

**Jaromír Kolečka**

*Ústav geoniky Akademie věd České republiky, v. v. i., Drobného 28, 602 00 Brno, jkolecka@centrum.cz*

#### **Abstrakt**

Mění se role reliéfu a ostatních složek přírodní krajiny je demonstrována na příkladech map přírodní krajiny. Nejprve jsou ukázány rozdíly mezi azonální a zonální krajinou. Zde je patrný rozhodující účinek místních faktorů reprezentujících některé extrémní vlastnosti složek a také dopad postupně se měnících vlastností krajiny respektující výškovou stupňovitost podnebí. Čtyři mapové ukázky přírodní krajiny (pro stejné výchozí území a jeho postupně rostoucí okolí) dokládají roli jednotlivých faktorů území v diferenciaci krajiny při odlišném rozlišení studia daném kartografickým měřítkem použitým na topické, mikro-, mezo- a makrochorické hierarchické úrovni. Na místní úrovni (mapové měřítko 1 : 10 000) hrají všechny zúčastněné faktory místně rozhodující roli. Na mikrochorické úrovni (mapové měřítko 1 : 50 000) již došlo ke generalizaci původních smíšených shluků drobných tvarů reliéfu do podoby heterogenních krajinných jednotek. Na mezochorické úrovni (mapové měřítko 1 : 200 000) se již diferenciaci přírodní krajiny opírá o velké terénní tvary a morfometrické typy reliéfu podle jeho vertikální členitosti. Na makrochorické úrovni (mapové měřítko 1 : 750 000) již rozmanitost přírodní krajiny rozhodujícím způsobem formují společně morfometrické typy reliéfu a výšková stupňovitost podnebí.

**Klíčová slova:** zonální krajina, azonální krajina, topická mapa přírodní krajiny, chorické mapy

#### **Abstract**

The changing role of terrain and other natural landscape components is demonstrated on examples of natural landscape maps. Initially, the differences between azonal and zonal landscape structures are visualized as results of impact of local factors representing extreme nature components features and impact of gradually changed landscape features reflecting vertical climate zonation. Four map examples (on the same territory and its neighborhood) of natural landscape document the role of territory factors on landscape differentiation with regard to the cartographic resolution applied on topical, micro-, mezo- and macrochorical hierarchical level. On the local level (map scale 1 : 10 000), all the factors can play locally dominant differentiation role. On the microchoric level (map scale 1 : 50 000), original mixture small landforms was generalized into heterogenous landscape units. On mezochoric level (map scale 1 : 200 000), the landscape differentiation is based on large land forms combined with morphometric relief types. On the macrochoric level (map scale 1 : 750 000), the morphometric relief types with vertical climate zonation differentiate the natural landscape diversity.

**Key words:** zonal landscape, azonal landscape, topical map of the natural landscape, choric maps

## **PROBLEMATIKA VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ V ATLASU KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY – DOPLNĚNÍ A AKTUALIZACE INFORMACÍ**

### **PROBLEMS OF WATER MANAGEMENT IN THE LANDSCAPE ATLAS OF THE CZECH REPUBLIC – ADDITIONS AND UPDATES OF INFORMATION**

**Libor Ansorge**

*Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i., Podbabská 30/2582, 160 00 Praha-6, libor\_ansorge@vuv.cz*

#### **Abstrakt**

V roce 2010 byl po několika letech příprav zveřejněn Atlas krajiny České republiky. Toto dílo obsahuje více jak tisícovku map popisujících krajinu České republiky. Protože však toto dílo postupně zastarává a ne všechny připravené mapy se do Atlasu krajiny dostaly, přináší tento článek informace o mapách, které se do Atlasu krajiny nedostaly, a o hlavních změnách, které se v oblasti vodního hospodářství u těchto map v uplynulých letech udály.

**Klíčová slova:** Atlas krajiny ČR, vodní hospodářství, mapy

#### **Abstract**

The Landscape Atlas of the Czech Republic was published in 2010 after several years of preparation work. This Atlas contains more than a thousand maps describing the Czech landscapes. As the Atlas becomes gradually outdated and not all prepared maps were included in it, this paper brings information about maps not included in the Atlas and about main changes occurred in water management in the last years.

**Key words:** Landscape Atlas of the Czech Republic, water management, maps

# PRŮMĚRNÝ SPECIFICKÝ ODTOK VODY V ČESKÉ REPUBLICE

## MEAN SPECIFIC RUNOFF IN THE CZECH REPUBLIC

**Hubert Kríž**

*Branky 39, 664 49 Ostopovice, hubkriz@brno.cas.cz*

### **Abstrakt**

Mezi nejvýznamnější hydrologické charakteristiky území České republiky náleží specifický odtok, což je množství vody, které v průměru odečte z plošné jednotky povodí za jednotku času. Plošné rozložení dlouhodobého průměrného specifického odtoku na území České republiky je znázorněno v připojené mapě. Průměrný roční specifický odtok byl vypočítán z dat Českého hydrometeorologického ústavu na základě ročních průměrných průtoků ze 210 vodoměrných stanic.

**Klíčová slova:** průměrný roční průtok a specifický odtok, mapa specifického odtoku

### **Abstract**

Mean specific runoff belongs among the most important characteristics of the territory of the Czech Republic. Mean specific runoff is the mean volume of water that flows from the spatial unit of the catchment in the unit of time. The author visualized on map the long term mean specific runoff on the territory of the Czech Republic. The mean annual specific runoff was counted from data of the Czech Hydrometeorological Institute on the base of mean annual discharges of 210 water stage gauging stations.

**Key words:** mean annual discharge and mean annual specific runoff, map of mean specific runoff

## RENATURACE A REVITALIZACE VODNÍCH TOKŮ

### SPONTANEOUS RENATURATION AND INVESTMENT RESTORATION OF WATERCOURSES

**Tomáš Just**

*Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko pro Prahu a střední Čechy, U Šalamounky 41/769, 158 00 Praha 5, tomas.just@nature.cz*

#### **Abstrakt**

Velká část vodních toků v naší krajině byla v minulosti poškozena technickými úpravami. Tyto úpravy omezovaly prostorový rozsah potoků a řek a zbavovaly je tvarové a hydraulické členitosti. To v důsledku znamenalo významná omezení bioty, vázané na vodní prostředí. V dnešní době je zřejmé, že tato poškození významně přesáhla jak objektivní potřeby z hlediska využitelnosti kulturní krajiny, tak míru únosnosti z hlediska ekologického stavu i vodohospodářských funkcí krajiny. Nápravu stavu a zlepšování ekologického stavu vodních toků, to znamená jejich opětovné přiblížení k přírodnímu stavu, požaduje Rámcová směrnice o vodní politice, platný závazný dokument Evropské unie.

Ke zlepšování stavu vodních toků v morfologickém aspektu vedou dvě hlavní cesty – revitalizace, opatření převážně investičního charakteru, a samovolné renaturační procesy. Investiční revitalizace však jsou rámcově velmi nákladné a obtížně projednatelné, postihnou tedy jenom nevýznamnou část ze sítě vodních toků. Jako rozhodující se ukazuje význam samovolných renaturací, spočívajících v rozpadu, vymílání, zanášení a zarůstání technicky upravených toků. Celkové pojetí správy vodních toků je třeba ekologicky modifikovat tak, aby těchto procesů bylo ve větší míře využíváno a aby byly i vhodnými opatřeními podporovány.

**Klíčová slova:** vodní toky, revitalizace, renaturace

#### **Abstract**

Much of the watercourses in our country have been damaged during the process of technical modifications. These adjustments reduced the spatial extent of streams and rivers, and got rid of the shape and hydraulic segmentation. This resulted in a significant reduction of the biota bounded to the aquatic environment. Today it is clear that this damage significantly exceeds both the objective needs for utilization of the cultural landscape, the rate of resistance in the sense of ecological status and water functions of the landscape. To remedy the situation and to improve the ecological status of watercourses, what means at least partial return to the natural state of watercourses, requires the Water Frame Directive, a valid obligatory document of the European Union.

To the improvement of the state of the watercourses in the morphological aspect lead two main ways – restoration (or revitalization), mostly measures of investment character, and spontaneous renaturation processes. The investment restorations, however, are generally very expensive and difficult enforceable, therefore, affect only an insignificant part of the network of watercourses. It manifests itself as decisive the importance of spontaneous renaturation, resulting in a break-up, scouring, silting and overgrowing of technically modified watercourses. The overall approach to managing watercourses to be environmentally modified so that these processes were more fully utilized and through convenient measures supported.

**Key words:** watercourses, restoration, renaturation

## ZMĚNY EKOSYSTÉMOVÝCH SLUŽEB POŘIČNÍCH A ÚDOLNÍCH NIV V ČESKÉ REPUBLICE JAKO VÝSLEDEK VÝVOJE VYUŽÍVÁNÍ ZEMĚ V POSLEDNÍCH 250 LETECH

### CHANGES OF ECOSYSTEM SERVICES OF FLOODPLAINS IN THE CZECH REPUBLIC AS A RESULT OF LAND USE DEVELOPMENT IN THE LAST 250 YEARS

Jaromír Demek, Marek Havlíček, Peter Mackovčín, Petr Slavík

*Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Lidická 25/27, 602 00 Brno, demekj@seznam.cz, marek.havlicek@vukoz.cz, peter.mackovcin@vukoz.cz, petr.slavik@vukoz.cz*

#### **Abstrakt**

Důležitým úkolem moderní krajinné ekologie je sledování stavu životního prostředí v delších časových úsecích. Autoři použili manuální a počítači podporovanou analýzu historických a současných topografických map velkého měřítka ke studiu změn ekologických služeb pořičních a údolních niv v České republice vlivem lidské společnosti v posledních 250 letech. Využili i materiály zpracované v rámci vydání Atlasu krajiny České republiky. Ve Výzkumném ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i. byly vyvinuty metody výzkumu změn využívání země v prostředí GIS. Tyto metody umožnily vytvoření rozsáhlé databáze změn využívání země a jejich vizualizaci. Případové studie uváděné v tomto článku ilustrují využití země v pořičních nivách jižní Moravy a dokumentují jak se měnila jejich prostorová struktura. Výzkum je založený na kvantitativním vyhodnocení změn využívání země v prostředí GIS a dokazuje, že nivy jsou velmi dynamické geosystémy. Antropogenní tlak na jihomoravské nivy je značný. Činnost lidské společnosti v nivách za posledních 250 let vede k regulacím vodních toků, změnám říční sítě a redukci agradace v nivách. Navíc v průběhu času rozrušila vztahy mezi nivními ekosystémy, koryty vodních toků a přílehlými svahy povodí.

**Klíčová slova:** regionální změny nivních ekosystémů, ekosystémové služby, Česká republika

#### **Abstract**

An important task of modern landscape ecology is to observe the state of environment for longer periods of time. The authors used the manual and computer aided analysis of historical and modern topographic maps to study changes of ecosystem services of floodplains in the Czech Republic under the impact of humans in the last 250 years. The authors also used materials compiled during the preparation of the Landscape Atlas of the Czech Republic. In the Silva Tarouca research institute for landscape and ornamental gardening there were developed methods for detection of land-use changes and related GIS technologies. These methods allowed the creation of an extensive database of land-use changes and their visualisation. The case studies presented in this paper illustrate the development of land-use in floodplains of South Moravia and how its structure has changed. The research based on quantitative evaluation of land-use changes in the GIS environment has shown that floodplains are very dynamic geosystems. The anthropogenic stress on the studied floodplains is very high. Human activities in floodplains during the last 250 years caused changes in the riverbed network and reduction of aggradation of floodplains as well as distorted relations between slopes of river catchments, floodplain ecosystems and river courses in time.

**Key words:** regional environmental changes of floodplains, ecosystem services, Czech Republic

## **POZEMKOVÉ ÚPRAVY V ČESKÉ REPUBLICE**

### **LAND ADAPTATION IN THE CZECH REPUBLIC**

**Miroslava Koukalová**

*Ageris spol. s r. o., Jeřábkova 5, 602 00 Brno, mira.koukalova@ageris.cz*

#### **Abstrakt**

Úvodem se popisují legislativní základy pozemkových úprav. Následuje analýza postupu zpracování komplexních pozemkových úprav a jejich realizace. Kartograficky autorka pro Atlas krajiny ČR zpracovala přehledné mapy dokončených i rozpracovaných pozemkových úprav. Uvádí rovněž na mapách, leteckém snímku a fotografiích konkrétní příklady komplexních pozemkových úprav.

**Klíčová slova:** pozemkové úpravy, zemědělství

#### **Abstract**

The paper begins with the discussion of legislative base of land adaptations in the Czech Republic. Than follows an analysis of steps in preparation of project of complex lands adaptation and its realization. The author prepared for the Landscape Atlas of the Czech Republic general maps of completed and prepared land adaptations. The author also brings examples of complex land adaptations on maps, aerial photograph and pictures.

**Key words:** land adaptation, agriculture



## **VYMEZOVÁNÍ ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY**

### **THE CLASSIFICATION OF THE TERRITORIAL SYSTEM OF ECOLOGICAL STABILITY**

**Jiří Kocián, Michal Kovář**

*Ageris spol. s r. o., Jeřábkova 5, 602 00 Brno, jiri.kocian@ageris.cz, michal.kovar@ageris.cz*

#### **Abstrakt**

Článek se zabývá procesem vymezení skladebných částí (biocenter a biokoridorů) územního systému ekologické stability (ÚSES). Legislativně je celý systém uchopen v zákoně o ochraně přírody a krajiny č. 114/92 Sb. ve znění pozdějších změn včetně prováděcích předpisů a ve stavebním zákoně č. 183/2006 Sb. ve znění pozdějších změn. Pro potřeby Atlasu krajiny České republiky byly zpracovány příklady různých typů dokumentací ÚSES.

**Klíčová slova:** biocentrum, biokoridor, územní systém ekologické stability, dokumentace ÚSES

#### **Abstract**

This paper deals with the classification of elements (the biocenters and the biocorridors) of the territorial system of ecological stability (TSES). The whole system (TSES) is from the aspect of the Czech Republic legislation defined in the Act No. 114/1992 Coll. on the Conservation of Nature and Landscape as amended, including rules for the implementation, and in the Act No. 183/2006 Coll. on Spatial Planning and Building Rules (“Building Act”) as amended. There were developed examples of various types of the documentation of TSES for the purpose of the latest edition of the Landscape atlas of the Czech Republic.

**Key words:** biocentre, biocorridor, territorial system of ecological stability, documentation of TSES

# LESNÍ HOSPODÁŘSKÉ PLÁNY A OSNOVY JAKO ZÁKLAD MANAGEMENTU LESNÍCH EKOSYSTÉMŮ

## FOREST MANAGEMENT PLANS AND OUTLINES AS A BASE OF MANAGEMENT OF FOREST ECOSYSTEMS

Jaroslav Simon<sup>1)</sup>, Richard Podlena<sup>2)</sup>

<sup>1)</sup> *Mendelova univerzita v Brně, Ústav hospodářské úpravy lesa, Zemědělská 1, 613 00 Brno, simon@mendelu.cz*

<sup>2)</sup> *Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem, pobočka Kroměříž, Náměstí Míru 498, 767 07 Kroměříž, Podlena. Richard@uhul.cz*

### **Abstrakt**

Lesní hospodářské plány a osnovy jsou základním materiálem, který vytváří rámce pro oblast managementu lesních ekosystémů v ČR. Jejich zpracování je předepsáno legislativou (zákon č. 289/1995 Sb.), jsou vytvářeny ve vazbě na oblast územního plánování a v souladu s celou řadou legislativních předpisů, z nichž zásadní je zákon č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jejich nedílnou součástí je grafická databáze, lesnické mapy, z nichž zásadní jsou typologické mapy, porostní mapy a těžební mapy, jejichž obsah je v příspěvku komentován. Úprava mapových podkladů je unifikována a odpovídá Informačnímu standardu lesního hospodářství.

**Klíčová slova:** lesní hospodářské plány a osnovy, management lesních ekosystémů, mapové přílohy

### **Abstract**

Forest management plans and outlines are the basic material that forms the frame for management of forest ecosystems in the Czech Republic. The elaboration of forest management plans is decreed by the Act No. 289/1995 Coll. Forest management plans are elaborated in connection with territorial planning and in agreement with numerous legislation regulations (the most important is the Act No. 114/1992 Coll., on Nature and Landscape Protection, as amended). The important parts of forest management plans are: the graphic database, forest maps, especially typological maps, stand maps and logging maps. The author concentrated the discussion in this paper namely on the content of logging maps. The content and legend of forest maps is unified and is related to information base of forest management.

**Key words:** forest management plans and outlines, of management forest ecosystems, maps

## **PÉČE O PAMÁTKOVÝ FOND ČESKÉ REPUBLIKY**

### **PRESERVATION OF MONUMENTS IN THE CZECH REPUBLIC**

**Karel Kuča**

*Evropská 26, 160 00 Praha 6, kuca@gmail.com*

#### **Abstrakt**

Článek pojednává o historii památkové péče na území České republiky a vývoji legislativního rámce této péče. Dále pak v návaznosti na mapu Památková péče, zpracovanou pro Atlas krajiny ČR, analyzuje jednotlivé formy péče, a to památkové rezervace (na příkladu Úštěku), památkové zóny (na příkladu Hostinného) a uvádí příklady vizualizace vyhodnocení území z hlediska památkové péče (Františkovy Lázně, Holešovice, Doubrava a Beranov). Dále se zabývá programy na podporu péče, záchrany a obnovy památkového bohatství. Závěrem jsou zmíněny konkrétní způsoby provádění péče o kulturní památky jak státními orgány, tak i vlastníky památky a občanskými sdruženími.

**Klíčová slova:** památkový fond, kulturní dědictví, péče

#### **Abstract**

In the introduction the paper discusses the history of conservation of monuments on the territory of the Czech Republic and evolution of a legislative frame of this care. Further the author analyses forms of this care, e.g. urban conservation areas (on the example of the town of Ústětk), urban conservation zones (on the example of the town Hostinné) and presents examples of visualization and evaluation of territories from the point of view of preservation of monuments (Františkovy Lázně, Holešovice, Doubrava and Beranov). Further the author discusses programmes of monument's conservation, preservation and restoration of monuments. At the end of the paper there are mentioned procedures of the care of monuments by the state, by owners and also by civic associations.

**Key words:** monuments, cultural heritage, preservation

# ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

## TERRITORIAL PLANNING IN THE CZECH REPUBLIC

Alena Navrátilová

*Ústav územního rozvoje, Jakubské nám. 3, 601 00 Brno, navratilova@uur.cz*

### **Abstrakt**

Legislativní základy územního plánování ve smyslu zákona o územním plánování a stavebním řádu č. 183/2006 Sb. v platném znění tvořily základ, podle kterého byly zpracovány mapy pro Atlas krajiny ČR. Autor se dále zabývá územním rozhodnutím a evidencí územně plánovací činnosti. Článek obsahuje i příklady územně analytických podkladů (ÚAP). Autorka rovněž kartograficky zpracovala výsledky územního plánování v ČR (např. mapy platných územně plánovacích dokumentací obcí, krajů a příklad územního plánu obce Dolní Věstonice).

**Klíčová slova:** územní plán, územní rozvoj, politika územního rozvoje

### **Abstract**

First legislative basis of the territorial planning in the Czech Republic based on the law on territorial planning and building regulations No. 183/2006 Gazette from which were derived maps prepared for the Landscape Atlas of the Czech Republic. Further the author discusses a territorial decision and records of territorial planning activities. The paper also includes maps that present results of territorial planning in the Czech Republic (e.g. maps of valid territorial-planning documentation in villages, regions and an example of territorial plan of the village Dolní Věstonice).

**Key words:** spatial planning, regional development, policy for regional development

# SOUBOR MAP S PROGNÓZOU MOŽNÝCH DŮSLEDKŮ GLOBÁLNÍCH KLIMATICKÝCH ZMĚN NA PŘÍRODU ČESKÉ REPUBLIKY

## COLLECTION OF MAPS WITH PROGNOSIS OF GLOBAL CLIMATE CHANGES CONSEQUENCES FOR NATURE IN THE CZECH REPUBLIC

Antonín Buček<sup>1</sup>, Veronika Vlčková<sup>2</sup>

<sup>1</sup> *Mendelova univerzita v Brně, Ústav lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie, Fakulta lesnická a dřevařská, Zemědělská 1, 613 00 Brno, bucek@mendelu.cz*

<sup>2</sup> *Ústav informatiky a telekomunikací, Dopravní fakulta, České vysoké učení technické, Praha, v.vlc.@seznam.cz*

### Abstrakt

Soubor map obsahuje výsledky regionálního scénáře důsledků možných globálních klimatických změn na přírodu České republiky. Základem regionálního scénáře je počítačový model posunu vegetačních stupňů, zpracovaný soubor speciálních programů a aplikací v GIS. Jedná se o nedynamický korelativní model, vytvořený pomocí vztahu současné vegetační stupňovitosti a disponibilních klimatických charakteristik. Regionální scénář vychází z předpokladu, že i v budoucnu bude tento vztah zachován. Prognózaný trend změn vegetační stupňovitosti se na území ČR projeví výrazným zlepšením podmínek pro xerothermofilní ponticko-panonskou biotu. Výrazně vzroste podíl ploch s málo vhodnými a nevhodnými podmínkami pro pěstování smrku. Bilance předpokládaných trendů odezvy biocenóz v biogeografických regionech ukázala, že v celé řadě bioregionů lze očekávat kritické změny na více než polovině jejich území. V případě, že dojde k naplnění předpokladů scénářů změn klimatu, budou ekologické projevy těchto změn odpovídat s velkou pravděpodobností regionálnímu scénáři trendu změn vegetační stupňovitosti, jehož výsledkem je soubor map v Atlasu krajiny ČR.

**Klíčová slova:** klimatické změny, scénář posunu vegetačních stupňů, důsledky pro přírodu ČR, soubor map

### Abstract

The collection of maps contains results of regional scenario with consequences of possible global climate changes for nature in the Czech Republic. A computer model based on the forecasting method of spatial analogies was developed for creation of scenarios of changes in vegetation tiers. This is a nondynamic correlative model, based both on the relationship of the present vegetation tiers and climatic conditions and also on the assumption that this relationship will be retained in the future. The predicted trends in changes will be manifested in the CR in a substantial improvement in conditions for xerothermophilic biota. On the contrary, the fraction of the area of forest territories with climatic conditions that is completely unsuitable for cultivation of Norway spruce will increase. In many biogeographical regions is possible to expect critical changes of biocoenoses. If the expected climate change by climatological scenario actually occurs, the ecological manifestations of these changes in the territory of the Czech Republic will most probably correspond to the presented regional scenario of trends in changes in vegetation tiers. Consequences for nature are presented in the collection of maps in the Landscape Atlas of the Czech Republic.

**Key words:** climate changes, scenario of vegetation tiers changes, consequences for nature in the Czech Republic, collection of maps